

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

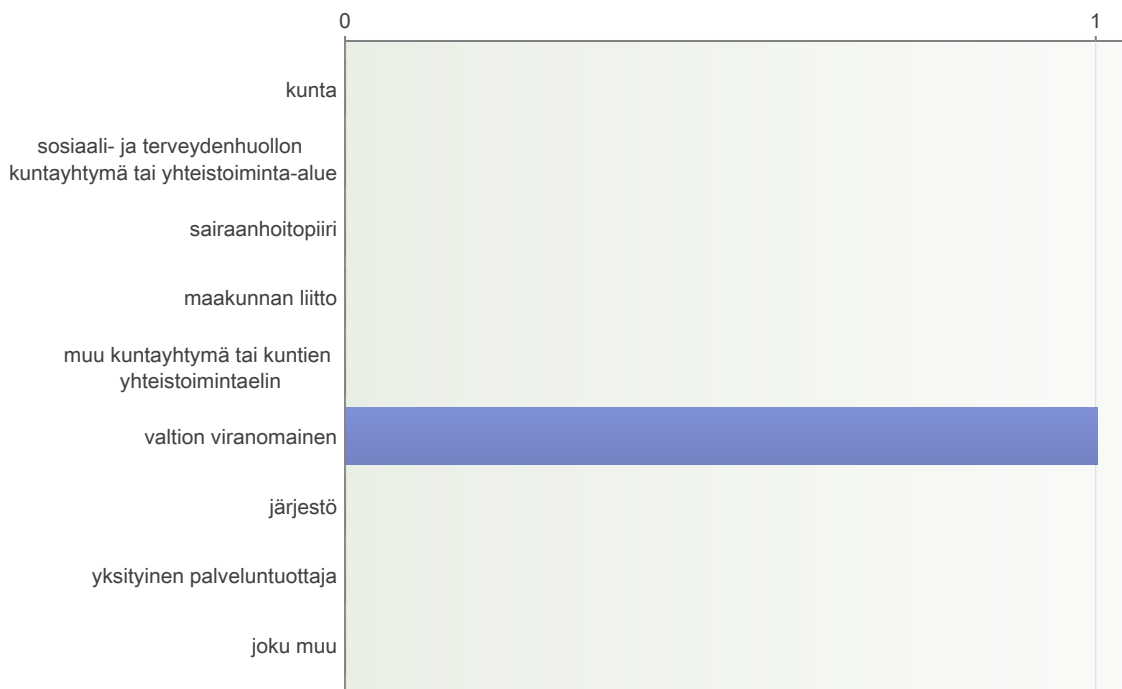
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Taina Kemppi	sari.hietala@avi.fi 0295016058		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

-

Lakiluonnosta on saatu selkeämmäksi aikaisempaan versioon verrattuna. Lakiluonnos on kuitenkin edelleen monipolvinen ja suunniteltu palvelukokonaisuus on varsin hallinnollisbyro-kraattinen palveluja käyttävien hallittavaksi. Valinnanvapauslailla ei ole näkemyksemme mukaan suoranaista vaikutusta väestön terveys- ja hyvinvointieroihin. Laki voi vaikuttaa ja helpottaa jonkin verran palvelujen saatavuutta, mutta on kuitenkin epävarmaa, vaikuttaako lainsäädäntö sen väestönosan palvelujen helpompaan saatavuuteen, jotka käyttävät eniten sote-palveluja.

Todennäköisesti hyvin koulutetut ja toimeentulevat tulevat hyödyntämään valinnanvapautta enemmän kuin muut, joskin laissa mahdollistetaan yhtäläinen valinnanvapaus kaikille muun muassa asiakasmaksujen osalta. Heikossa asemassa olevien asiakkaiden valinnanmahdollisuus ei todennäköisesti toteudu samalla tavalla kuin hyväosaisten.

Sähköinen palveluverkko tuo mahdollisuuden palvelujen tasavertaiseen hyödyntämiseen alueesta huolimatta, mutta kaikki eivät kuitenkaan osaa tai pysty sitä käyttämään. Valinnan mahdollisuutta ei ole kaikilla alueilla saatavilla samalla tavalla.

Uusissa sote-palveluissa tarvitaan laajaa väestön neuvontaa erityisesti alussa, mutta myös sen jälkeen.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa lisää mahdollisuuksia valita itselle tarkoituksenmukaisin ja sopivin palvelu laissa määritellyissä palveluissa. On kuitenkin oletettavaa, että suurin hyöty koituu terveimmälle ja aktiivisimmalle väestönosalle, joka muutoinkin tarvitsee vähiten terveyspalveluja. Asiakkaan kannalta kokonaisuus on vaikeasti hahmotettava eikä asiakkaalla ole välttämättä riittävästi tietoa palveluista valintaa tehdessään

Alueellisesti asiakkaat eivät olet tasavertaisessa asemassa. Kaupunkialueilla on ja tulee olemaan enemmän valintakohteita, kun taas maaseutualueilla valinnanmahdollisuutta ei ole. Tämä koskee erityisesti henkilöitä, joilla ei ole omaa autoa tai jotka eivät muutoin pääse liik-kumaan helposti paikasta toiseen.

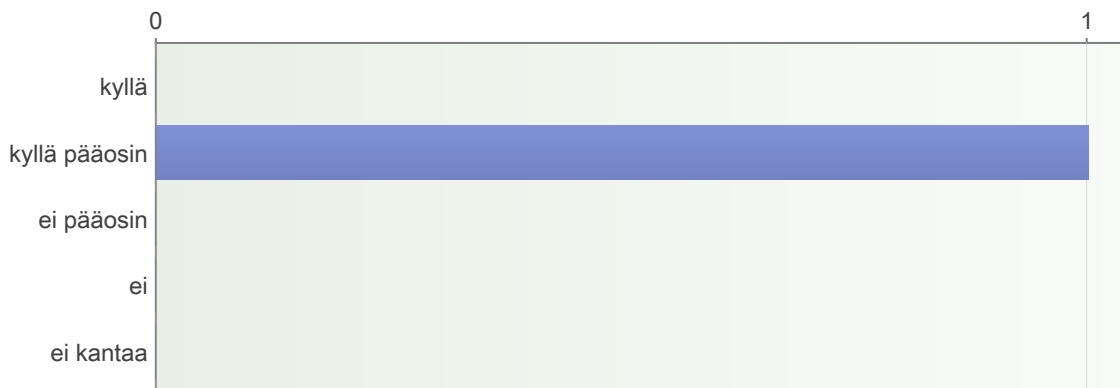
Aiemmassa lakiluonnoksessa mainittu asiakkaan mahdollisuus osallistua oman hoidon suunnitteluun häntä tukevan henkilön kanssa ei enää löydy nykyisestä luonnoksesta. Tämä on heikennys, sillä esimerkiksi paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden, joilla ei ole lä-hiomaisia, palvelutarve ja –suunnitelma tulisi näin paremmin toteutettua.

Henkilökohtainen budjetti on uusi menettelytapa ja lisää asiakkaan mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon ja palveluihin. Ehdotuksen mukaan maakunnan lii-kelaitos vastaa kuitenkin asiakkaan sijasta palvelujen tuottajalle maksettavista maksuista.

Mielenterveyspotilaiden kohdalla ei edistä, koska on epätodennäköistä, että psykiatrisen avohoidon palveluita ilmoittautuisi tuottamaan yhdessä kunnassa kovinkaan montaa eri yk-sikköä, eikä potilas lähde välttämättä valitsemaan sen kaltaista palvelua pitkän matkan päästä. Ainoastaan asiakassetelin käyttömahdollisuus esim. lyhyiden psykoterapioiden hankkimiseen lisäisi valinnan vapautta.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa asiakkaalle mahdollisuuden valita terveydenhuollon palveluja ja jonkin verran sosiaalihuollon palveluja. Sosiaalihuollon palvelut sopivat vain rajallisesti valinnan va-pauden piiriin ja lakiluonnoksessa tämä on otettu paremmin huomioon kevään 2017 laki-luonnokseen verrattuna. Palvelun valinta on tehtävä tietoon ja asiakaskokemuksiin perustu-en, minkä vuoksi tällaista tietoa on oltava ja sen on oltava sellaisessa muodossa, että kaikki kansalaiset mahdollisesta toimintarajoitteesta huolimatta saavat sen esteettömästi käyttöönsä.

Sosiaalihuollon palvelujen osalta toimiva, ammattihenkilöiden vetämä asiakasohjaus turvaa parhaiten asiakkaalle sopivat palvelut. Asiakkaan on mahdotonta ottaa huomioon kaikki asiaan vaikuttavat tekijät. Palveluntuottajan vaihto-oikeus 6 kuukauden välein lisää asiakkaan valinnanvapautta, mutta hänen hoitonsa jatkuvuus voi katketa ja riski päällekkäisten tutkimusten teettämiseen on olemassa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

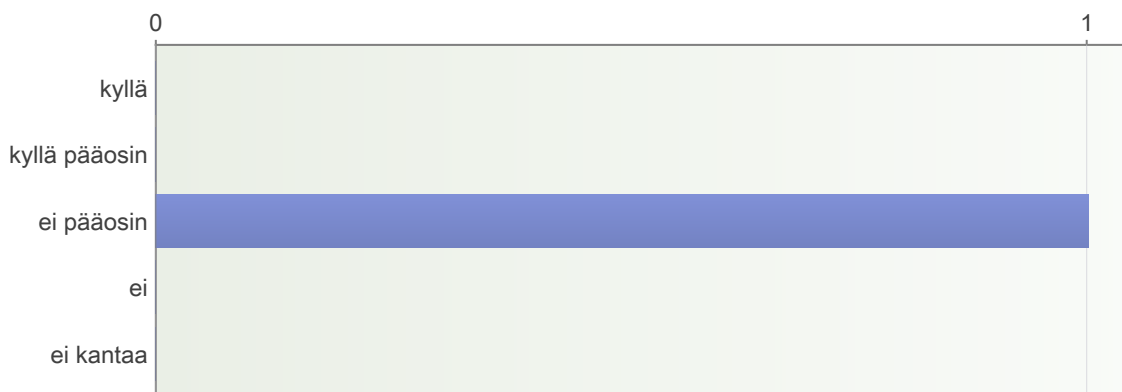
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-integraatiomalleilla eri maakunnissa on ratkaiseva rooli tulevaisuudessa. Riskinä on, et-tä maassa on useita tapoja tuottaa sote-palveluja ja siten asiakkaat eivät ole tasa-arvoisessa asemassa.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monituottajamalli hajottaa terveystalouden ja osittain myös sosiaalipalveluiden tuotannon ja lakiluonnoksessa kaavailut palveluiden tuottamisrakenteet tukevat huonosti sote-palvelujen horisontaalista ja vertikaalista integraatiota. Kun asiakas käyttää useiden eri palvelujen tuottajien palveluja, on häntä koskevat tiedot hajallaan eri toimipaikoissa eikä luontaista yhteyttä palvelujen integroimiselle ole. Palvelujärjestelmän hallinta ja maakunnan koordinoituvuus sekä kokonaisuuden johtaminen on hankala tehtävä ja sisältää paljon yksityiskohtaista hallinnollista valmistelua.

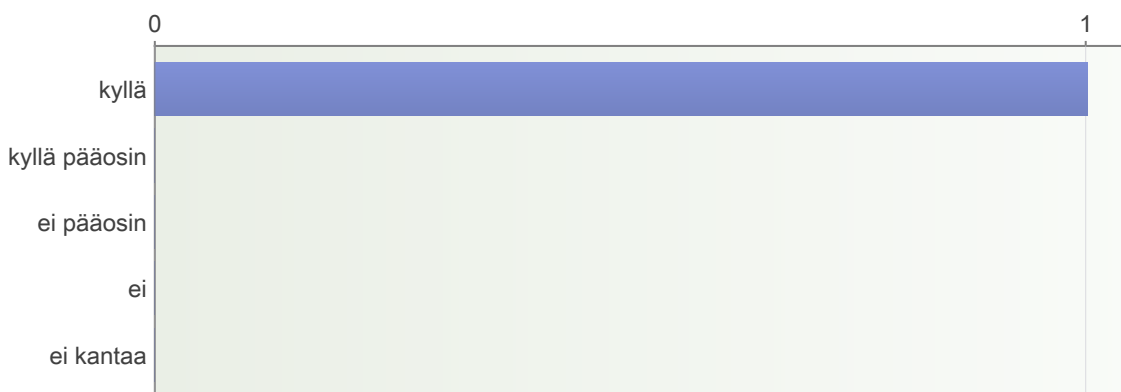
Paljon terveydenhuollon palveluja käyttävä henkilö tarvitsee usein myös sosiaalipalveluja ja kokonaisuutena palveluiden tulee muodostaa hänelle saumattoman palveluketjun siitä riippumatta, kuka palvelut tuottaa. Kun asiakas voi valinnanvapauslakiluonnoksen perusteella valita haluamansa terveystalouden tuottajan mihin tahansa hoitovaiheeseen, hänelle on vaikea turvata saumaton palveluketju ja sote-palvelujen integrointi on vaikeaa. Lakiluonnos mahdollistaa nykyiseen verrattuna sirpalemaisemman palvelukokonaisuuden, mikä hankaloittaa palveluiden integrointia. Rakenteeseen sisältyy myös isoja ratkaistavia kysymyksiä, jotka helpottaisivat asiakasta koskevan tiedon siirtymisen. Tällaisia ovat mm. eri palvelujen tuottajien tietojärjestelmien yhteensopivuus ja tietosuojan asettamat rajoitukset.

Maakunnan liikelaitos vastaa kuitenkin viime kädessä siitä, että asiakassuunnitelma muodostaa tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Lisäksi maakunnan liikelaitoksella on velvollisuus tehdä yhteistyötä muiden asiakkaalle palveluja tuottavien kanssa.

Asiakasta koskevan tiedon tulee olla kaikkien hänelle palveluja tuottavien käytettävissä tarvittaessa, riippumatta siitä missä hän saa palvelunsa.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

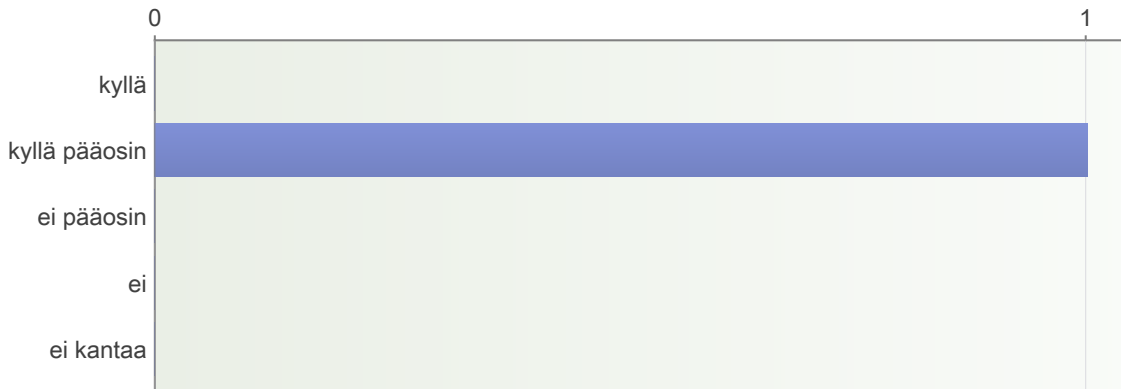

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

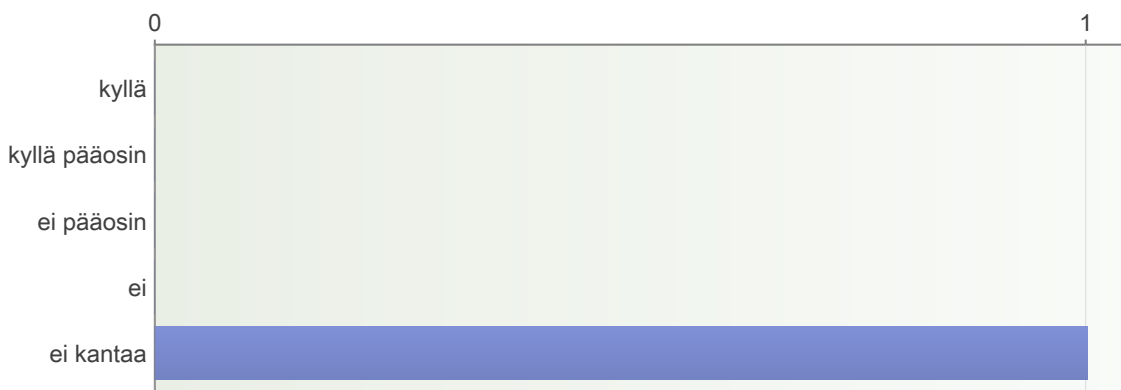
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos ei ainakaan estä palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, mutta alkuun voi kestää ennen kuin uudet innovaatiot löydetään. Todennäköisesti innovointi on joillakin alueilla aktiivisempaa kuin toisilla.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

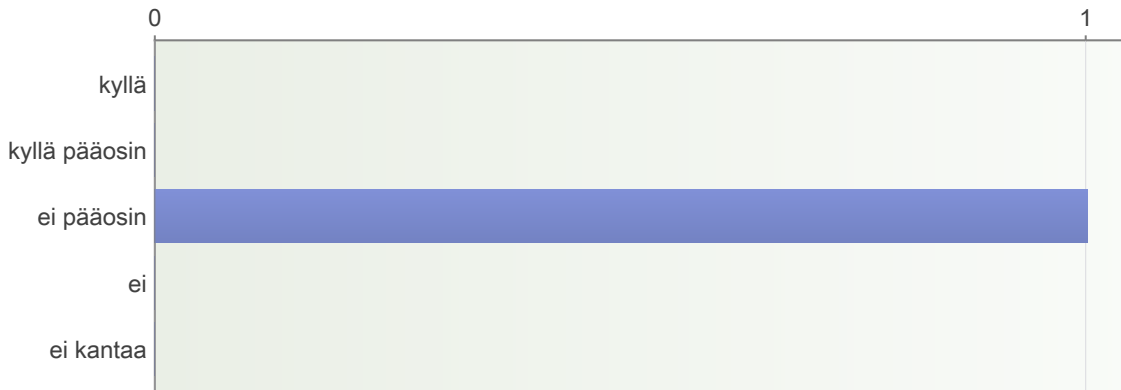

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alueella olevien palveluiden tuottajien ja palvelujen määrä vaikuttaa palveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen. Taajamissa ja harvaan asutuilla seuduilla asuvilla palveluiden saatavuudessa on eroa, sillä harvaan asutuille seuduille tuskin syntyy kysynnän niukkuuden vuoksi paljon maakunnan liikelaitokselle vaihtoehtoisia yksityisiä palveluja. Näillä alueilla maakunnalle jää suurempi vastuu taata palveluiden saatavuus omalla alueellaan.

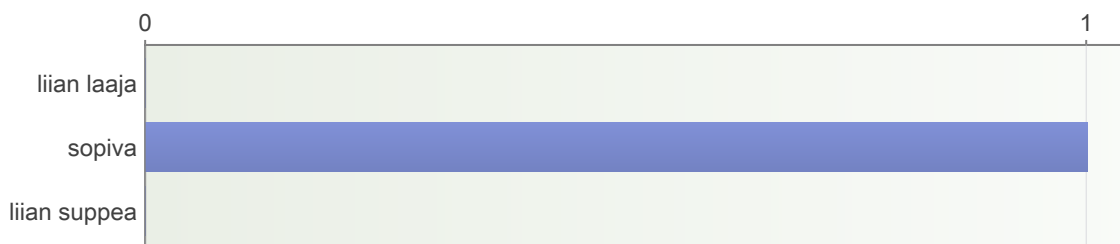
Julkisilla ja yksityisillä palveluntuottajilla pitää olla samanlaiset periaatteet tuottaa palveluita myös häiriötilanteissa. Kaikkien palveluntuottajien valmiuteen tulee sisältyä suunnitelmien lisäksi häiriötilanteiden harjoittelu ja yhteistoiminta maakunnan muiden toimijoiden kanssa. Lakiluonnos ei tässä vaiheessa ota kantaa ja velvoita palvelujen tuottajia turvaamaan palvelut myös häiriötilanteissa.

Asiakkaiden valinnan kohdistuessa laajasti joihinkin palveluntuottajiin, palveluntuottajan tulee pystyä rekrytoimaan nopeasti riittävä määrän osaavaa henkilöstöä.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

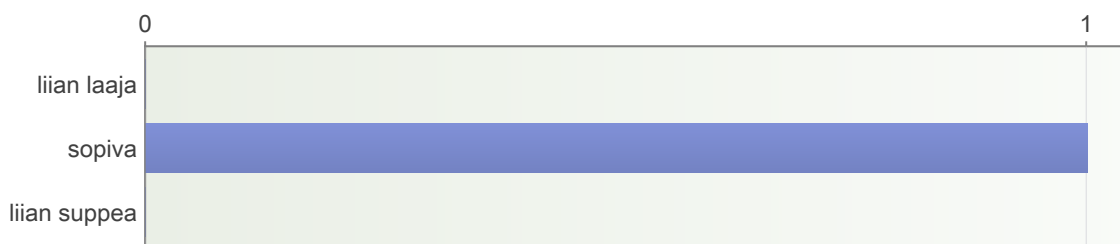
Vastaajien määrä: 1

- Erikoisaloihin, jonka palveluja voi tarjota esim. konsultaatiomuodossa, pitäisi sisällyttää myös psykiatria. Nykyisissä terveyskeskuksissa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tasoisten psykiatristen avohoitopalveluiden jako kannattaisi säilyttää samoin nykyään: hoidosta vastaava lääkäri on terveyskeskuslääkäri ja hänen työparinaan terveyskeskukses-sa työskentelevä psykiatrinen sairaanhoitaja tai terveyskeskuspsykologi. Tämä työpari voisi konsultoida sote-keskuksessa konsultoimassa käyvää psykiatria tarvittaessa ilman, että po-tilasta tarvitsee lähettää heti erikoissairaanhoidon palveluihin.

Lakiluonnoksessa ei ole mainintaa seulonnoista.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

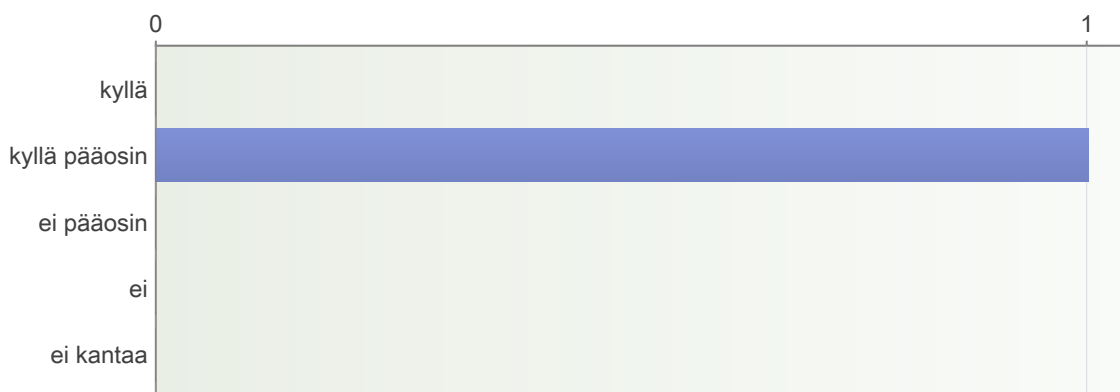
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon eriyttäminen muusta terveydenhuollosta voi olla asiakkaan kannalta heikennys.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

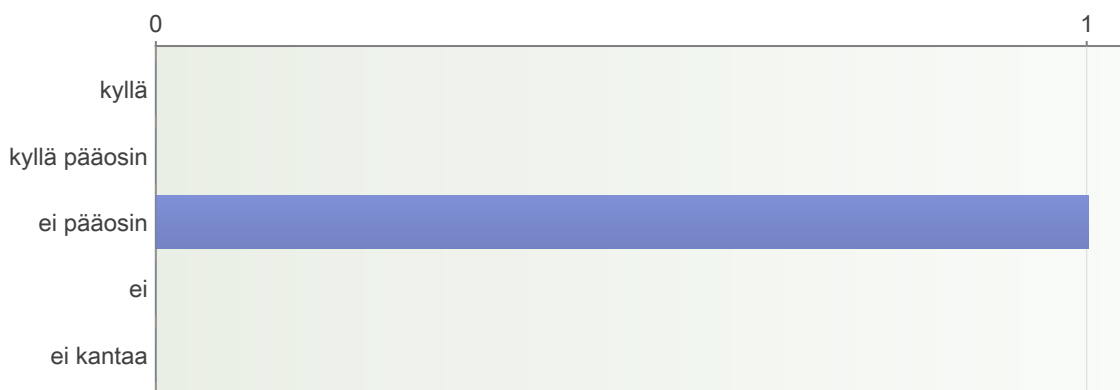
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Mielenterveys- ja päihdepotilaiden avohoitoa ei olla määritely lakiluonnoksessa. Jää tulkinanvaraiseksi, että nykyiset psykiatrian poliklinikat/mielenterveys- ja päihdepalveluiden yk-siköt lienevät sitten jatkossa maakunnan liikelaitoksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon erillisuus muista terveyspalveluista ei edistä asiakkaan kokonaisuhoitoa. Myös suunhoidon suoran valinnan palveluiden aikataulun poikkeavuus muusta sosiaali- ja terveydenhoidosta on asiakkaan kannalta hämmentävää.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

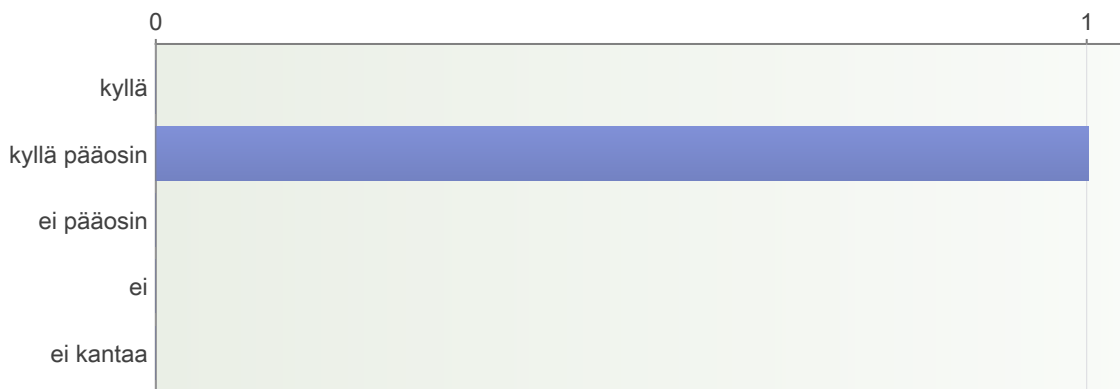
Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalihuollon neuvonnan antaminen sosiaali- ja terveyskeskuksessa on hyvä ratkaisu. Käytännön kannalta on kuitenkin todennäköistä, että sote-keskusten tuottaessa pääasiassa terveydenhuollon palveluja ja laajemman sosiaalihuollon palveluvalikoiman puuttuessa, asiakas joutuu hakeutumaan tai hänet ohjataan joka tapauksessa vielä maakunnan liikelaitoksen työntekijän luokse, jolla on päätöksenteko-oikeus asiakkaalle myönnettävästä sosiaalipalvelusta.

Moniammatillinen työryhmä sote-keskuksen yhteydessä voisi arvioida asiakkaan palvelutarpeen, mutta on syytä epäillä, ettei asiakkaan koko palvelutarve tule esiin sote-keskuksessa ja hän joutuu asioimaan maakunnan liikelaitoksen työntekijän/työntekijöiden kanssa. Päätöksenteko palvelusta on joka tapauksessa maakunnan liikelaitoksen sosiaalihuollon ammattihenkilöllä. HE:stä ei käy ilmi työryhmän toimivaltuudet esimerkiksi kotikäyn-tien tekemiseen, mikä on välttämätöntä tietyissä tilanteissa palvelutarpeen toteuttamiseksi.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

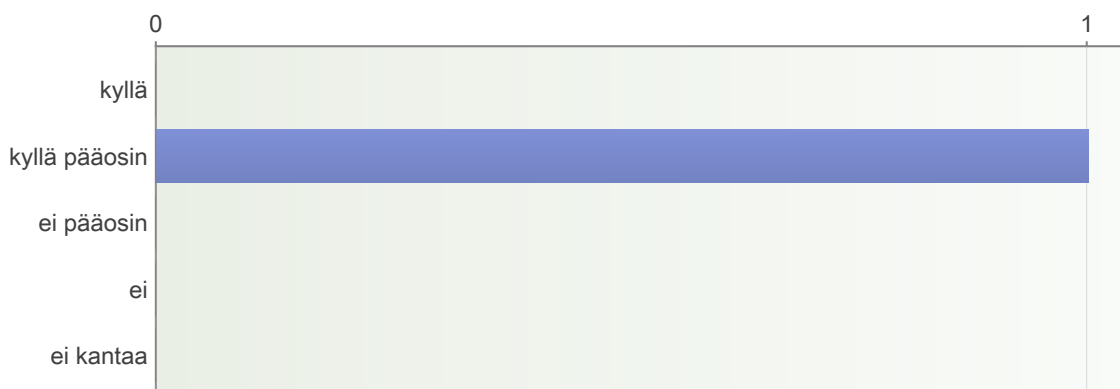
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä muutoin paitsi kotihoidon osalta. Termit kotihoito, kotisairaanhoido ja kotiin vietävät palvelut olisi hyvä selventää.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

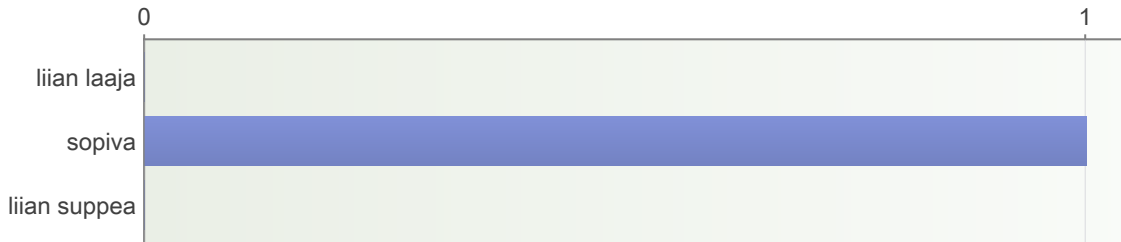

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaihtoehto "sopiva" on kompromissi, koska toisaalta on laajennettavaa, toisaalta tulisi supistaa.

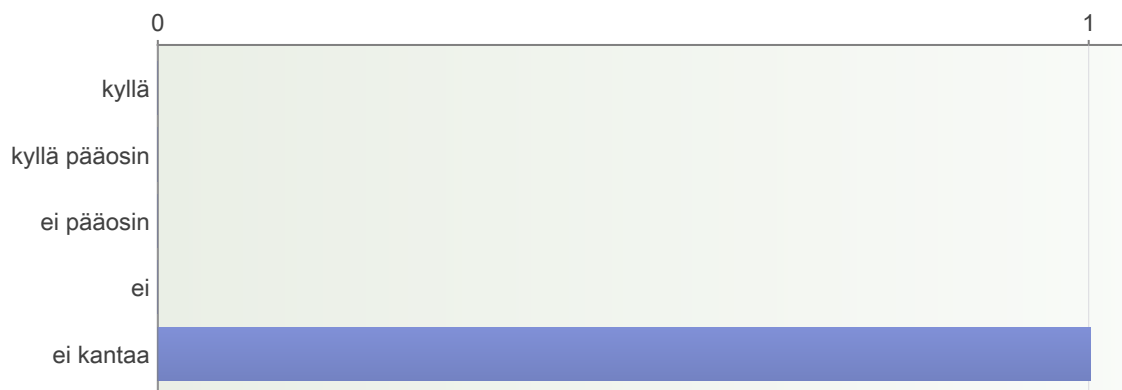
Elektiivisen kirurgian asiakasseteli saattaa olla ongelma julkisen puolen päivystystoiminnan toteuttamisen jatkuvuudelle.

Asiakassetelillä olisi tarkoituksenmukaista hankkia myös lyhyitä psykoterapioita tilanteessa, jossa psykiatrisesta avohoidosta vastaava hoitoyksikkö ei pysty tarjoamaan riittävän tiivistä psykoterapeuttista hoitoa. Tiivis tuki ja hoito mahdollisimman aikaisessa vaiheessa nopeuttaa potilaan toipumista ja estää häiriöiden kroonistumista.

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei ollut mainintaa siitä, miten optikkopalvelut kuuluvat asiakassetelien piiriin. Kuitenkin mm. optikot tekevät perustason tarkastustyötä ja yksityiset silmälääkärit vaativat leikkauksia. Tällä hetkellä nämä työskentelevät yksityisellä sektorilla joko palkansaajina tai yrittäjinä ja ovat investoineet mm. Kanta-palvelun hankintaan ja käyttöön. Erikoissairaanhoidossa silmätautien hoidosta vastaa erikoislääkäri. ESAVI esittää pohdittavaksi yksityisten optikkopalvelujen saattamista asiakassetelien piiriin.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

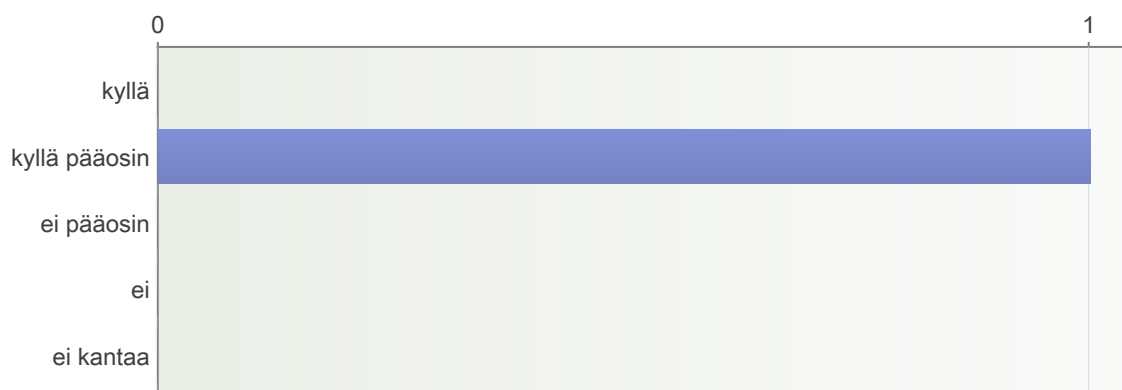

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

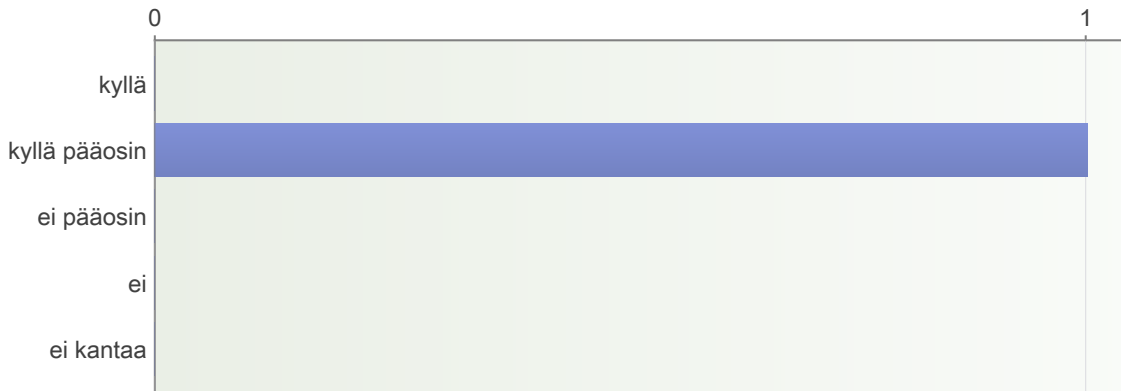

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

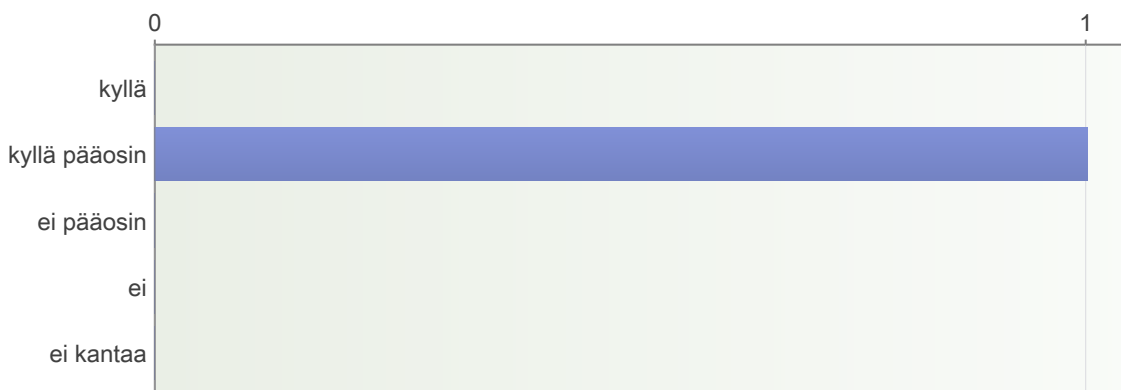
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käyttöönotto tapahtuu myöhemmin kuin valinnanvapausmahdollisuus, seuraako tästä ongelmia?

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

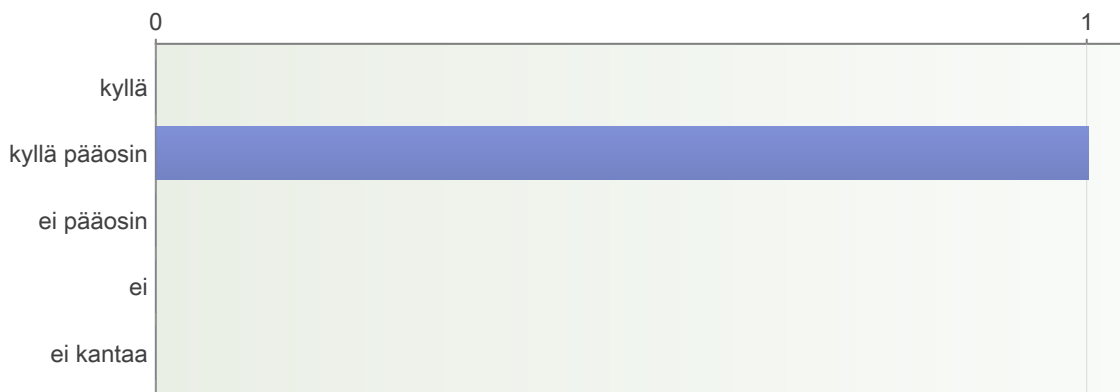
- Kiireettömän hoidon lainsäädännön muuttumisen vaikutukset eivät ole tiedossa.

Lakiluonnoksessa on määritelty palvelut, joihin asiakasseteliä sovelletaan. Palveluiden määrän ollessa varsin laaja, heikentää se maakunnan ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksia. Maakunnan vastatessa viime kädessä palveluiden saatavuudesta, sen mahdollisuudet oman toiminnan suunnitteluun heikkenevät, kun tiedossa ei ole, käyttävätkö asiakkaat asiakasseteliä vai eivät. Sote-palveluiden järjestämisvastuun on oltava vahvasti maakunnalla eikä asiakassetelin käyttöönotto suunnitellussa laajuudessa tue tätä. Mikäli palveluiden määrä olisi rajatumpi, se parantaisi maakunnan ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksia.

Maakunnilla on myös mahdollisuus rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta ja myöntää asiakassetelin arvioimalla ensin asiakkaan palvelujen tarpeen.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

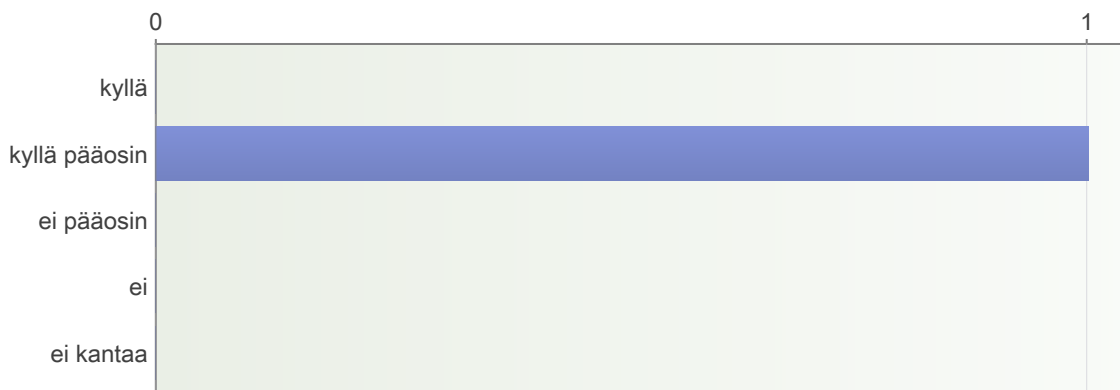
- Lähtökohtaisesti henkilökohtainen budjetti avaa uusia mahdollisuuksia vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden valintaan ja omaa elämäänsä koskevaan päätöksentekoon. Henkilökohtaisen budjetin soveltamisesta olisi perusteltua saada vielä kokemusta kokeilujen kautta. Asiakkaan tilanteen muuttuessa henkilökohtaisen budjetin tulee pystyä myös muuttumaan riittävän nopeasti.

Tehostettua palveluasumista tarvitsevat mielenterveys- ja päihdekuntoutujat ovat unohtuneet henkilökohtaiseen budjettiin kuuluvista ryhmistä; heillä on asumis- ja kuntoutuspalveluiden lisäksi sekä somaattisen että psyykkisen sairauden hoitoa ja siten palvelutarvetta runsaasti.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan mahdollisuudet saada ohjausta ja neuvontaa on 7 luvussa hyvin turvattu.

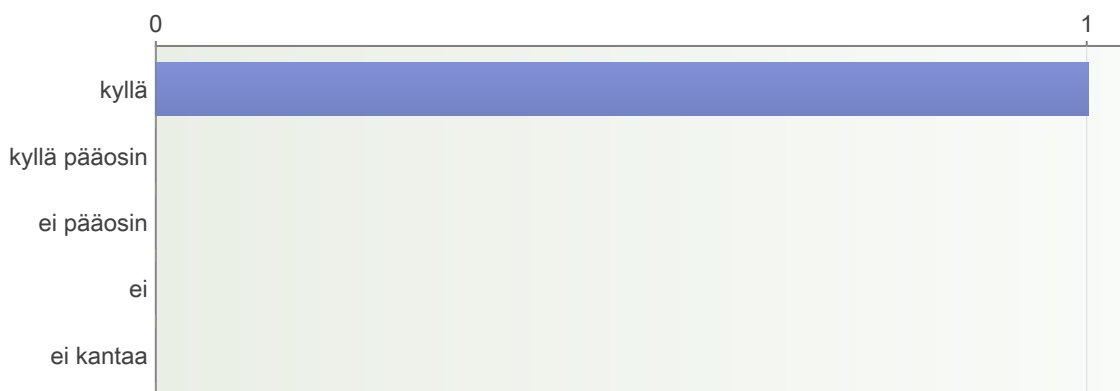
On ymmärrettävää, että asiakassuunnitelmaa koskevalla säädöksellä haetaan tilannetta, jossa asiakkaalle laaditaan vain yksi suunnitelma nykyisten useampien suunnitelmien sijaan. Tavoite on sinänsä hyvä, mutta se ei ole helppo toteuttaa. Yhden asiakassuunnitelman laa-timinen on monimutkainen hallinnollinen prosessi, johon sisältyy monia tietosuojakysymyksiä asiakassuunnitelmaa käyttävien työntekijöiden oikeudesta saada tietoonsa sellaisia asia-kasta koskevia tietoja, joita hän ei tarvitse omassa työssään. Mm. tätä kysymystä ei ole rat-kaistu nyt esitettävässä vaihtoehdossa.

5 § 3 mom. antaa ymmärtää, että asiakkaalla on oikeus saada kaikki asiakassuunnitelmas-sa mainitut palvelut. Miten tähän suhteutuvat palveluiden myöntämisestä tehtävät hallinto-päätökset? Mikäli asiakassuunnitelma on sitova, siitä tulisi voida hakea muutosta.

On useita potilasryhmiä, jotka eivät kykene itse valitsemaan tai ottamaan kantaa tarvitsemiinsa palveluihin. Heille pitäisi turvata henkilökohtainen "case manager" koordinoimaan ja valvomaan sitä, että palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma tulisi tehtyä.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

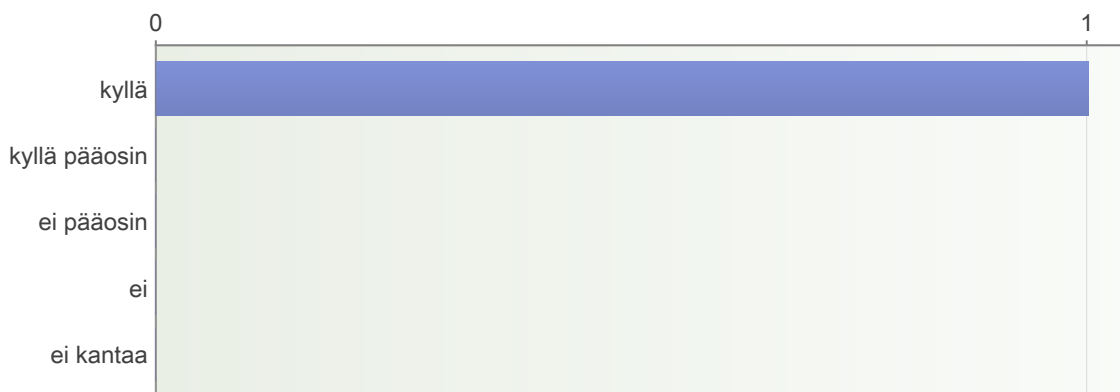

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

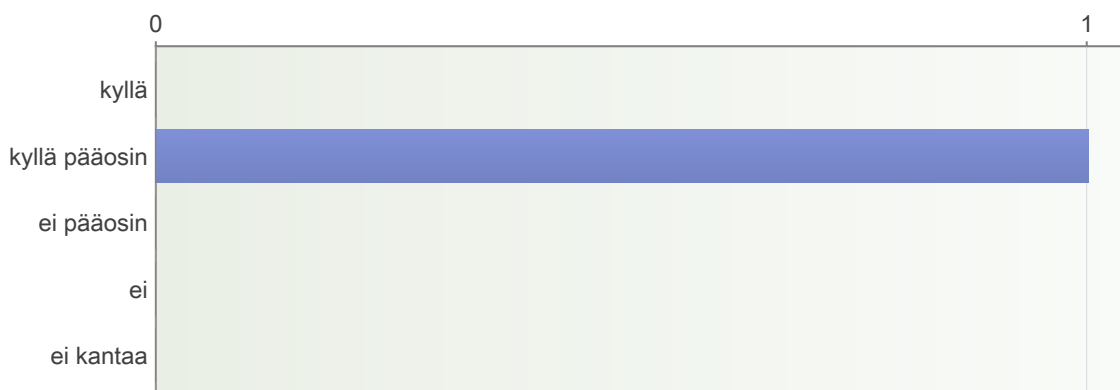

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

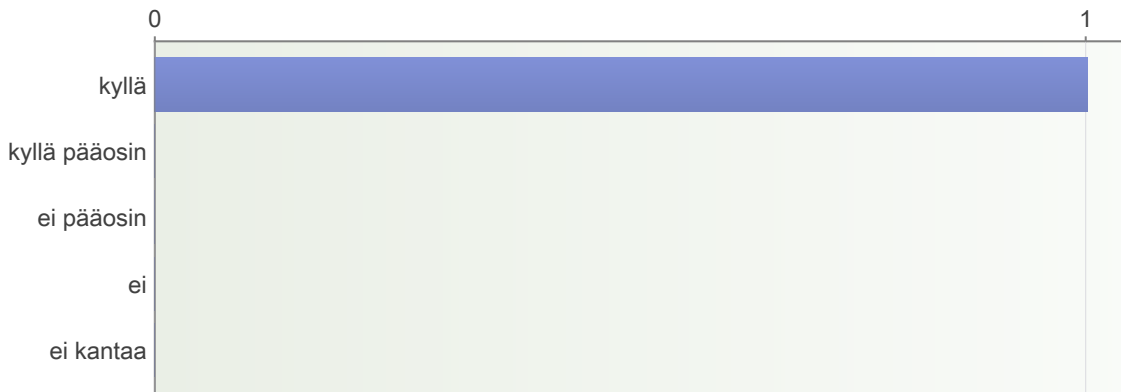
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

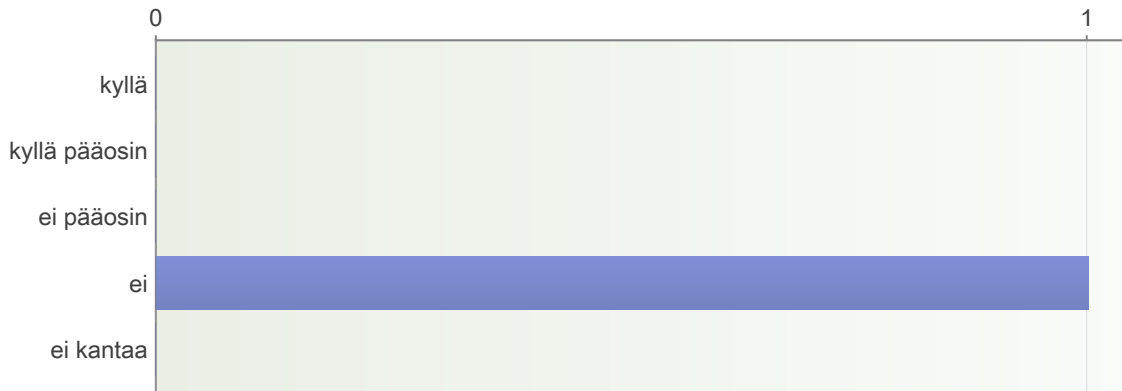

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

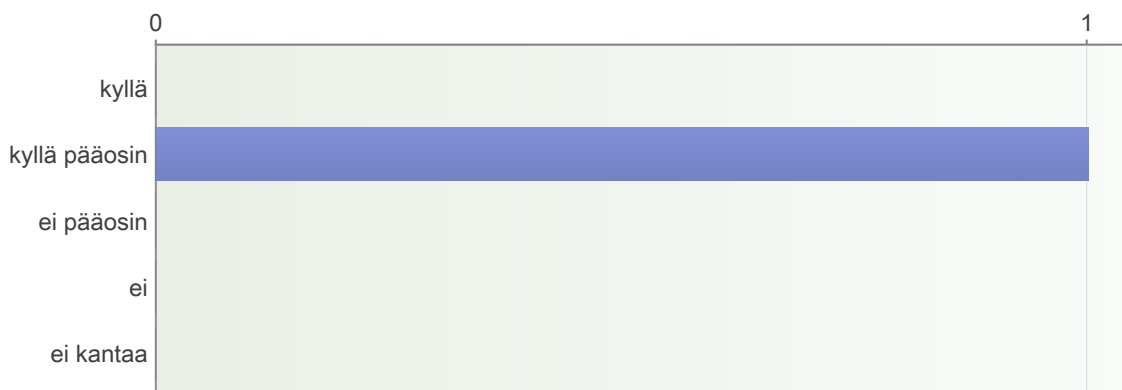
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta on palveluiden järjestämistä vastaava ja tehtävänsä perusteella sen toimintaedellytykset poikkeavat yksityisen sote-keskuksen toimintaedellytyksistä.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

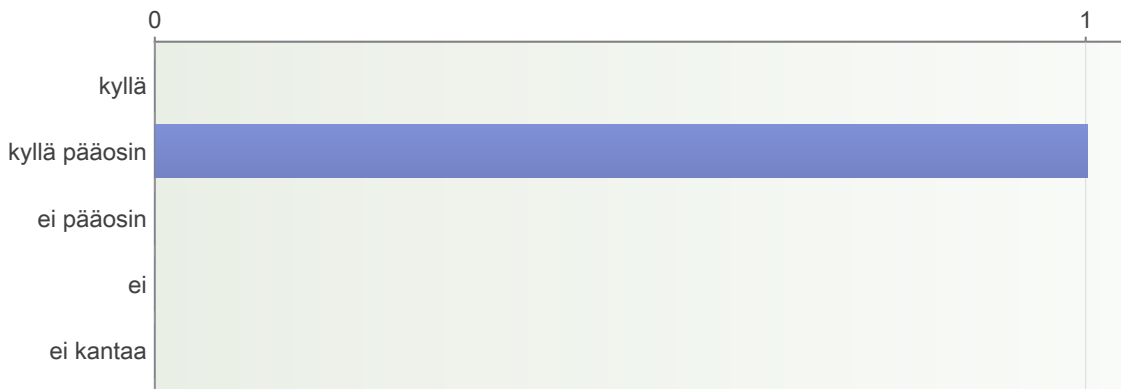
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käyttöönotto tapahtuu myöhemmin kuin valinnanvapausmahdollisuus, ja siitä voi seurata ongelmia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

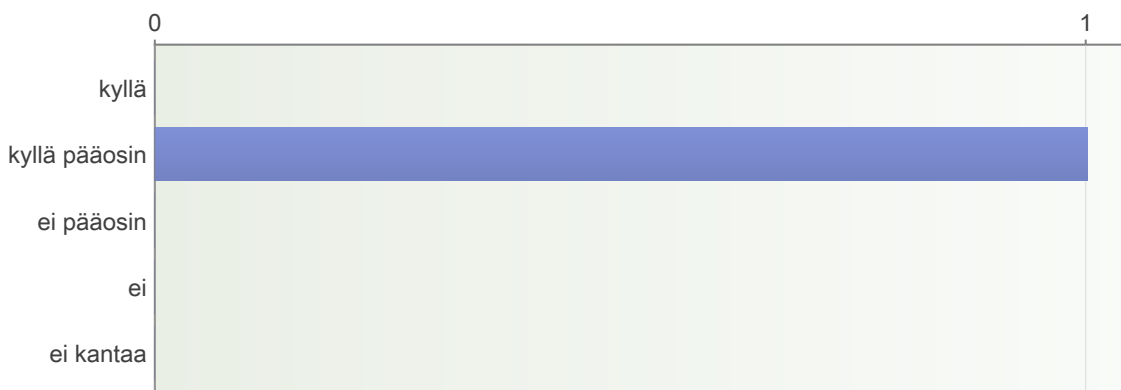

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

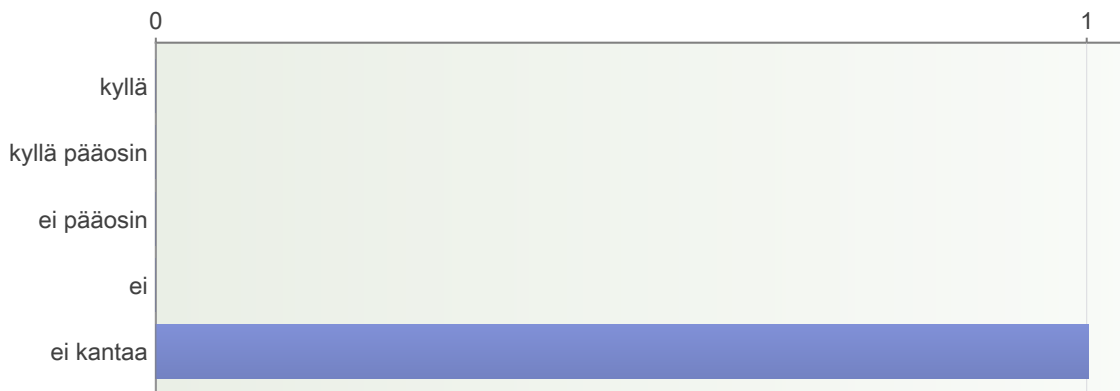
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon eri aikataulu voi tuoda yksittäiselle asiakkaalle ongelmia. Tosin aiemmat palvelut jatkuvat siihen asti

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

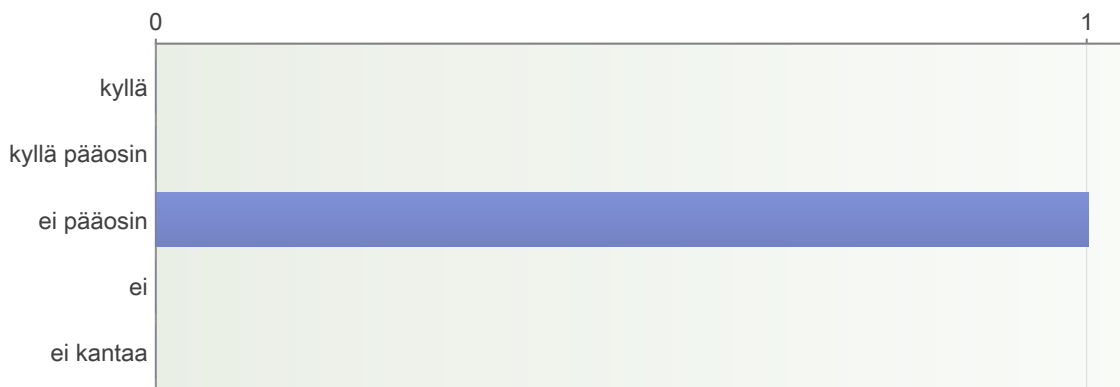

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

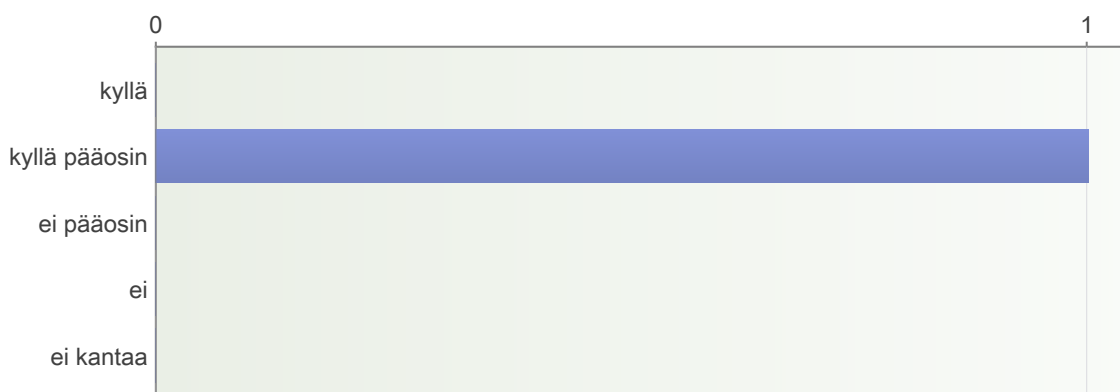
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pieniä palvelujen tuottajia on erityisesti sosiaalipalveluiden tuottajina. Lakiluonnos lisää yksi-tyisten palvelujen tuottajien velvoitteita käyttäen mm. määriteltyjä tietopalveluja ja toiminnan seuranta-apalvelua. On vaikea arvioida, pystyvätkö kaikki pienet palvelujen tuottajat täyttämään näitä velvoitteita. Maassamme on käynnissä, osittain sote-uudistuksen seurauksena, valtava rakennemuutos, jossa sosiaalipalvelujen tuotanto on yhä enemmän keskittymässä isoille palvelujen tuottajille. Tämä muodostaa oman uhkansa pienten toimijoiden säilymiselle elinvoimaisina.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen vaikutukset on arvioitu pääosin oikein ja riittävästi. Arviointi olisi perusteltua tehdä myös uudistuksen vaikutuksista hallinnollisen työn määrään ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Lakiluonnoksen perusteella on nähtävissä, että palvelutuotannon pirstaloitumisen ja toimijoiden lisääntymisen vaikutuksesta hallinnollinen työ tulee lisääntymään yksityisellä palvelujen tuottajalla sekä maakunnalla ja maakunnan liikelaitoksella. Mm. maakunnalle palvelujen järjestämisvastuullisena asetettavat koordinoituvastuu sekä valtion sitovamman ohjauksen kautta tulevat työvelvoitteet ovat uusia hallinnollisia työtehtäviä.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien rooli valvonnassa lisääntyy. Se kuitenkin kuvautuu lakiehdotuksessa päällekkäiseksi valvontaviranomaisen työn kanssa. Aluehallintoviraston kannalta valinnanvapauden laajentuminen useisiin palveluntuottajiin tuonee lisää kanteluja. Sen takia perustelujen täytyy olla pitäviä eikä niissä voi olla tulkinnanvaraa.

Laki valinnanvapaudesta tulee näkymään yksityisten sosiaalipalvelujen lupahallinnon tehtävissä lisääntyvinä lupahakemuksina, kun yksityiset toimijat muuttavat palvelukokonaisuuksiaan lainsäädännön vaatimuksia vastaaviksi. Monituottajamalli on uusi ja se lisää oletetta-vasti ohjauksen tarvetta.

Maakuntien valvontaosaaminen nousee sille kaavailtujen tehtävien myötä aikaisempaa tärkeämmäksi. Maakuntien tulisi palveluiden järjestämistä vastuullisena ja palvelukokonaisuuden koordinaatiovastuullisena kyetä omalla ohjauksellaan ja valvonnallaan varmistamaan, että palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja palveluintegraatio toteutuvat. Tätä tehtävää valtion lupa- ja valvontaviraston (Luova) tulisi tukea sekä vuorovaikutteisella ja että ennakoivalla työskentelyotteellaan, mutta myös tarvittavien jälkikäteisen valvonnan keinoin.

Lakiluonnoksen mukaan maakunta voi valvontansa perusteella vaatia palvelujen tuottajaa korjaamaan havaitun epäkohdan määräajassa (80 § 2 mom.). Valtion lupa- ja valvontaviraston valvonnasta ja toimivallasta tullaan säätämään palvelutuottajalaissa. Valvonnan sujuvuuden ja eri viranomaisten työnjaon selkeyden näkökulmasta valinnanvapauslakiluonnoksessa tulisi selkeämmin tuoda esiin valvonnan työnjako viranomaisten kesken. Maininta tietojen vaihdosta ei ole riittävä määrittämään Luova-viraston ja maakunnan toimivallan rajoja.

Lakiluonnos muuttaa valvontatyötä, kun palveluiden valtakunnallinen ohjaus muuttuu nykyistä sitovammaksi ja palveluiden tuottamisrakenteet muuttuvat oleellisesti nykyisestä. Uu-si tilanne haastaa valvontaviranomaisen muuttamaan valvontatyötään ja -menetelmiään. Valvontaviranomaisen työn kautta syntyvää tietoa tullaan käyttämään valtakunnallisen ohjaustyön pohjana uudella tavalla. Jotta tietopohja ja -järjestelmät saataisiin valmiiksi ennen sote-uudistuksen ja uuden lupa- ja valvontaviraston samanaikaista aloittamista, edellyttää se aktiivista ennakkollista työtä seuraavan kahden vuoden aikana. Henkilöresurssien riittävyys uuden Luova-viraston toimeenpanoon, tietopohjan valmisteluun ja uuden palvelutuottajalain mukaisen rekisterin valmisteluun voi muodostua kriittiseksi.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että 49 §:n osalta varmistetaan, ettei palvelujen tuottajalle synny mahdollisuutta valita asiakkaitaan, vaan hänellä on velvollisuus sitoutua antamaan palveluja kaikille, myös paljon palveluja tarvitseville asiakkaille.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.